

Portald'Història

**L'ÈPOCA DE LA RESTAURACIÓ BORBÒNICA
(1875 – 1899)**

CAPÍTOL III

**Les polítiques del torn
dinàstic i les seves
oposicions.**

El torn dinàstic

El **torn dinàstic** entre els dos grans partits del “sistema” va funcionar perfectament entre 1875 i 1899.

El nom oficial dels dos partits era: **PARTIDO LIBERAL-CONSERVADOR**, i **PARTIDO LIBERAL-FUSIONISTA**.

PARTIDO CONSERVADOR 1875 – 1881

PARTIDO LIBERAL 1881 – 1884

PARTIDO CONSERVADOR 1884 – 1885

PARTIDO LIBERAL 1885 – 1890

PARTIDO CONSERVADOR 1890 – 1892

PARTIDO LIBERAL 1893 – 1895

PARTIDO CONSERVADOR 1895 – 1897

PARTIDO LIBERAL 1897 – 1899

— Els principis del torn dinàstic

Ambdues formacions polítiques van mostrar un **ampli acord ideològic** en la sustentació del règim de la Restauració, i van mantenir polítiques econòmiques i socials molt similars.

Aquest quadre representa el rei Alfonso XII visitant un hospital a Aranjuez amb malalts de còlera, l'any 1885.

- La **Monarquia** com a símbol de l'Estat,
- Defensa de la **propietat privada**,
- Principis del **liberalisme** econòmic
- Limitació dels **drets polítics i associatius**,
- Fort **centralisme** de l'Estat, i
- Política d'**ordre públic** i **repressió del moviment obrer**.

- Durant els intervals de **govern dels liberals**, es van aprovar algunes lleis que ampliaven els drets socials i polítics:
- Abolició de l'esclavitud (lleis de 1880 i 1886)
  - *Ley de Asociaciones* (1887)
  - Concessió del sufragi universal masculí (1890)

El Pacte d'El Pardo (1885)

L'any 1885, després de la mort del rei Alfonso XII i amb la incògnita de l'embaràs de la reina Maria Cristina, Cánovas i Sagasta van signar el **PACTE D'EL PARDO**, pel qual donaven **ple suport a la Regència**, al manteniment de la Restauració, i de pas va permetre l'accés dels liberals al poder (torn dinàstic).

La Regència de Maria Cristina

Maria Cristina d'Habsburg-Lorena, neboda de l'emperador Francesc Josep I d'Àustria, fou **Reina Regent d'Espanya** entre la mort del seu marit, Alfonso XII (25 de novembre de 1885), fins a la majoria d'edat del seu fill Alfonso XIII (17 de maig de 1902)

Le Petit Journal

TOUS LES JOURS
Le Petit Journal
5 Centimes

SUPPLÉMENT ILLUSTRÉ
Huit pages: CINQ centimes

TOUS LES VENDREDIS
Le Supplément illustré
5 Centimes

Quatrième Année

SAMEDI 25 NOVEMBRE 1893

Numéro 157

LA DYNAMITE EN ESPAGNE

Explosion d'une bombe au théâtre du Liceo à Barcelone

La bomba del Liceu

La **violència anarquista** fou especialment extrema en el període entre 1893 i 1897, amb nombrosos atemptats com el del **Liceu** de 1893.

L'ús de la violència s'entenia com un instrument de "**l'acció directa**" **contra el capitalisme i contra la classe burgesa**. El Liceu es percebia com un espai simbòlic de la burgesia barcelonina.

L'atemptat del Gran Teatre del Liceu es va produir el vespre del **7 de novembre de 1893**, quan s'inaugurava la temporada d'òpera amb la representació de *Guillem Tell* (del compositor G. Rossini). Un militant anarquista, **Santiago Salvador Franch**, va llençar des del "galliner" dues bombes Orsini contra la platea. Només en va esclatar 1, que va causar 20 morts i un gran nombre de ferits.

Malgrat que l'autor va aconseguir escapar, fou detingut a Saragossa dos mesos després, i fou **executat per garrot vil a Barcelona el 21 de novembre de 1894**, quan tenia 32 anys.

L'atemptat del Corpus i els processos de Montjuïc

El dia 7 de juny de 1896, celebració del **Corpus Christi**, es produí un atemptat amb bomba contra una **processó al Carrer del Canvis Nous de Barcelona**, llençada des d'un terrat. L'explosió va causar 12 morts i més de 30 ferits.

La repressió es va centrar en el moviment anarquista català, amb uns **400 empresonats** al Castell de Montjuïc. Finalment, foren processades 87 persones per un tribunal militar.

PROCESSOS DE MONTJUÏC.

Es va celebrar un procés judicial sense les mínimes garanties jurídiques, que va acabar amb **5 condemnes a mort**, i un gran nombre de penes de presó i desterrament.

L'assassinat de Cánovas

El 8 d'agost de 1897 va morir assassinat **Antonio Cánovas del Castillo** al balneari de Santa Àgueda (Mondragón, Guipúscoa)

L'assassí fou l'anarquista italià **Michelle Angiolillo**, que confessà que actuava com a revenja dels **processos de Montjuïc** i l'execució del seu amic **Tomàs Ascheri**.

Angiolillo fou executat per **garrot vil** a Bergara (província de Guipúscoa), el 20 d'agost de 1897, a l'edat de 26 anys.

Les oposicions al règim de la Restauració

L'exclusivisme dels partits dinàstics (*Conservador* i *Liberal*) en el poder va marginar la resta de les opcions polítiques, condemnades a la marginalitat i a la clandestinitat.

ELS CARLINS O TRADICIONALISTES

ELS REPUBLICANS (federal o unitaris)

ELS INTERNACIONALISTES (socialistes)

ELS REGIONALISTES (bascos i catalans)

Les oposicions al règim de la Restauració

ELS CARLINS O TRADICIONALISTES

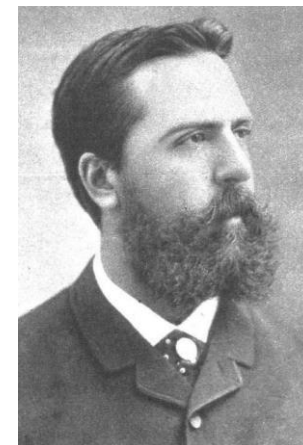
El carlisme va perdre amb la Restauració el suport formal de bona part de la jerarquia de l'**Església Catòlica**.

El 1888 es fundà el **Partido Católico Nacional** (o *Partido Integrista*), que aplegà als sectors més reaccionaris i antiliberals del carlisme, liderats per **Cándido Nocedal**.

Anys més tard les diverses tendències del carlisme es van aplegar en la **Comunió Tradicionalista**.

El pretenent carlista entre 1868 i 1909 fou l'autoproclamat **Carles VII**.

Les oposicions al règim de la Restauració

ELS REPUBLICANS (federals o unitaris)

Els **republicans** van participar en el joc electoral del règim i van ser presents en el Parlament com a minoria.

A Catalunya va mantenir-se el **Partit Republicà Democràtic Federal** de **Francesc Pi i Margall** com una força important amb la defensa d'un **model federal** per a l'Estat.

El republicanisme va partir diverses **divisions internes** que l'afebliren (liderats per Castelar, Salmerón, Ruiz Zorrilla ...)

El 1903 es fundà la **Unión Republicana**, liderada per **Nicolás Salmerón** i **Alejandro Lerroux**, que obtingué grup parlamentari propi.

En general, els republicans van perdre el suport i la influència en l'àmbit del moviment obrer, que va tendir a radicalitzar-se i a aplegar-se sota les **idees internacionalistes**.

Les oposicions al règim de la Restauració

ELS INTERNACIONALISTES (socialistes)

El 1879 **Pablo Iglesias Posse** fundà el *Partido Socialista Obrero Español (PSOE)*, que es definia com un **partit marxista i revolucionari** però que de fet va participar del joc electoral de la Restauració. El propi Pablo Iglesias va fundar el 1888 el sindicat socialista **Unión General de Trabajadores (UGT)**.

Els **socialistes** es van cohesionar i organitzar políticament, i van tenir un important arrelament al País Basc, Astúries i a la ciutat de Madrid..

No van obtenir un escó al Congrés dels Diputats fins el 1910.